

Kirken i stortingsvalgprogrammene 2025

Innhold

Innledning.....	2
Del I – Bakgrunn og aktuelle innspill.....	3
Bakgrunn	3
Aktuelle innspill fra Den norske kirke	3
Utdrag fra komité- og flertallsmerknader ved behandlingen av trossamfunnsloven	4
Del II – Utdrag fra partienes programmer	7
Arbeiderpartiet	7
Fremskrittspartiet - Frp.....	9
Høyre.....	11
Kristelig folkeparti – KrF	13
Miljøpartiet de grønne – MDG.....	16
Rødt.....	18
Senterpartiet – SP	19
Sosialistisk Venstreparti – SV	21
Venstre	23
Del III – Statistikk om Den norske kirke 2022	24
Del IV – Relevante kilder	26

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd

Innledning

Før Stortingsvalget i 2021, kartla Kirkerådet de ulike partienes forslag til stortingsvalgprogram. Her ble det raskt klart at partiene var i ferd med å skrive kirken ut av programmene sine.

Takket være en god innsats fra Kirkemøtets medlemmer lykkes vi å bevisstgjøre partienes landsmøtedelegater om at Den norske kirke var i ferd med å skrives ut av partiprogrammene. Flere av partiene snudde, og responderte godt på våre innspill.

Det kan på den ene siden være bra at myndighetene ikke griper for langt inn i trossamfunnenes selvstendighet, og samtidig er det også en fare for at religion er noe som privatiseres og tas ut av den offentlige sfæren. Da blir det *livssyns åpne* samfunnet *livssynstomt* i stedet – og et livssynstomt samfunn blir et fattigere samfunn med liten plass for det som utgjør fundamentet for mange menneskers liv og tro.

Nå er partiene i gang med å skrive nye programmer for perioden 2025-2029. Verden står overfor store utfordringer som også setter norske politikere på den største prøven siden andre verdenskrig. Som landets folkekirke blir det viktig å gjøre det vi kan for å vise at vi kan bidra for folk som bor her. For å sikre forutsigbare rammer for at kirken skal kunne ha en landsdekkende prestedtjeneste og tilstedeværelse i hele landet, trenger vi at også politikerne husker på rollen Den norske kirke spiller i alle lokalsamfunn.

For å øke bevisstheten hos politikerne fremover, kan både folkevalgte og ansatte i Den norske kirke fremsnakke kirken og hva den betyr i menneskers og lokalsamfunnenes liv. Kanskje er kirken en litt for godt bevart hemmelighet for mange?

Jeg oppfordrer deg som har tilknytning til et parti å snakke med dine partifeller om hvordan folkekirken og tros- og livssynsfeltet bør omtales i partiprogrammet. Og vi oppfordrer bispedømmene til å ha en tett og god dialog med stortingsrepresentanter fra sitt valgdistrikt. Vi har laget et innspill som du kan hente inspirasjon fra.

Lykke til med viktig arbeid for kirken!

Oslo, 15. januar 2024

Ingrid Vad Nilsen
direktør i Kirkerådet

Del I – Bakgrunn og aktuelle innspill

Bakgrunn

I løpet av 2024 skal de politiske partiene lage nye stortingsvalgprogram. Disse blir behandlet og vedtatt på partienes landsmøter våren 2025. Mange ulike organisasjoner og bransjer jobber nå aktivt opp mot partiene for å belyse hvorfor deres sak er viktig.

Den norske kirke er landets største medlemsorganisasjon, med et helt spesielt oppdrag fra Stortinget gjennom Grunnloven og trossamfunnsloven. Vi skal være en landsdekkende og demokratisk evangelisk-luthersk folkekirke for hele landet.

Forutsigbarhet om disse rammene er viktig for at kirken skal kunne opprettholde og utvikle tilbudet i lokalsamfunnene, og utøve oppdraget vårt som kirke.

I dette dokumentet har Kirkerådet sammenfattet hva partiene mente om tros- og livssynsfeltet da Stortinget vedtok trossamfunnsloven. I tillegg har vi samlet hva partiene skriver i sine prinsipp- og stortingsvalgprogram i inneværende periode.

Formålet med dette er kunnskapsdeling og opplysning om viktige tema som vil påvirke kirken i årene som kommer. For fullstendig innsikt i partienes stortingsvalgprogram, se det enkelte partis programmer på deres nettsider.

1.januar 2021 trådte Trossamfunnsloven i kraft. Med den er et tiår med avvikling av statskirken fullført. Både partiene, offentlige myndigheter og Den norske kirke er nå i en fase hvor alle må definere forholdet til hverandre på nytt. Kirkerådet har sammenfattet en liste over innspill som kan brukes i kontakt med partiene om deres programarbeid. Kirkerådet tar ikke stilling til partienes utkast.

Den norske kirke er ikke lenger en del av staten, men en selvstendig folkekirke. Grunnlovens § 16 slår fast at Den norske kirke er landets folkekirke. Ca. 64 % av befolkningen er medlemmer av kirken, og kirken skal være en landsdekkende og demokratisk folkekirke.

Aktuelle innspill fra Den norske kirke

Momenter om Den norske kirke og trossamfunnenes rolle i samfunnet som kan spilles inn i forbindelse med partienes programarbeid:

- Den norske kirke er en grunnlovsforankret folkekirke. Dette er et gode for landet som bør videreføres. Som folkekirke representerer Den norske kirke en samfunnsinstitusjon som går utover rollen som trossamfunn. Kirken representerer tusen års historie som samlingspunkt og samfunnsrim i by og bygder, og spiller en viktig rolle i sorg, glede, hverdag og katastrofe.
- Den norske kirke har en viktig rolle i sivilsamfunnets totalberedskap. I kriser og ulykker er samarbeid med kommuner og fylkesberedskapsrådet viktig for å ivareta folk og samfunn. Bevaring av kulturminner og opprettholdelse av etiske standarder i møte med krig og urett er også viktig.
- Gjennom Grunnloven er staten forpliktet til å være aktivt støttende. Dette gjelder både gjennom finansieringsordning, og andre rammevilkår for at folkekirken skal kunne utfylle sitt oppdrag. Det er avgjørende at finansieringsordningen er forutsigbar over tid og oppfyller statens forpliktelser til å understøtte Den norske kirkes mulighet til å være en landsdekkende folkekirke.

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd

- Kirkebyggene er viktige kulturminner, og et statlig kirkebevaringsprogram, som Stortinget har vedtatt, må sikres årlige bevilgninger slik at viktige historiske kulturminner kan bevares og holdes tilgjengelig for befolkningen.
- Den norske kirke med sine kirkebygg spredt over hele landet, er både en viktig kulturarena og kulturaktør der profesjonelle og amatører får opptre sammen. Den lokale organisten er ofte den eneste fulltids-kulturarbeideren i et lokalsamfunn og bidrar på vesentlige områder inn i kulturlivet.
- Trossamfunnene er en del av det som skaper gode lokalsamfunn. Kirken står for en variert virksomhet med for eksempel opplæring for barn og voksne, sosiale og diakonale tjenester som besøkstjenester og ulike møteplasser, leksehjelp, skolefritidstilbud, konflikthåndtering, familierådgivning, språkopplæring, tiltak for mennesker med funksjonsnedsettelse, musikk- og kulturaktiviteter og tros- og livssynsdialog.
- Trossamfunn er en viktig del av sivilsamfunnet og utgjør en stor del av frivillig sektor i Norge. Kirken er en av de største frivillighetsaktørene i samfunnet med 75.000 frivillige, og kirken er et viktig utgangspunkt for frivillig aktivitet i mange lokalsamfunn. Kirken er også en viktig samspillsaktør for det offentlige i lokalsamfunn på områder som psykisk uhelse, utenforskap, integrering og inkludering, ensomhet mm.
- Kirken og kirkelige organisasjoner og institusjoner har historisk vært innovative og løst behov før det offentlige kom på banen. Også i dag bidrar kirken med samfunnsbyggende innsats på mange områder innenfor familievern, samtalehjelp, barnehager, eldreomsorg, rusomsorg mm.

Utdrag fra komité- og flertallsmerknader ved behandlingen av trossamfunnsloven

Når en stortingskomité behandler en sak, gir partiene uttrykk for sin politikk og mening om saken gjennom merknader. Når alle partiene i en komité er enige, uttrykkes det gjennom en komitémerknad. På samme måte kan et flertall i komiteen enes om flertallsmerknader, og mindretall om mindretallsmerknader.

Dette er utdrag fra komité- og flertallsmerknader i forbindelse med behandlingen av trossamfunnsloven. Det viser hva komiteen/flertallet mente da saken ble behandlet.

- Norge har en kristen og humanistisk arv som må tas med i møte med dagens mangfoldige samfunn. Trosfrihet er en menneskerett. Samtidig står friheten til å tro og utøve religion side om side med friheten til å ikke tro og til å konvertere, frafalle eller kritisere religion. (komité)
- Tros- og livssynssamfunn har en variert virksomhet med for eksempel opplæring for barn og voksne, sosiale og diakonale tjenester, som besøkstjenester og ulike møteplasser, leksehjelp, skolefritidstilbud, konflikthåndtering, familierådgivning, språkopplæring, musikk- og kulturaktiviteter og tros- og livssynsdialog. Den offentlige støtten innebærer derfor både en anerkjennelse av tros- og livssynssamfunnenes rolle og betydning for enkeltmennesker og som samfunnsbyggende kraft, og gir materielt grunnlag for at tros- og livssynssamfunnene kan være aktive bidragsytere i samfunnet. (komité)
- En aktivt støttende tros- og livssynspolitik har bakgrunn i Grunnloven § 16. Denne forplikter staten til å føre en politikk der det offentlige skal understøtte utøvelsen av religion og livssyn. Dette har sammenheng med at det offentlige bidrar med økonomisk støtte til tros- og livssynssamfunn som en understøttelse av tros- og

livssynsfriheten, slik at tro og livssyn fritt skal komme til uttrykk på lik linje med andre kulturelle uttrykk. (flertall, alle unntatt Frp)

- Det er fortsatt er kirkebygg og menighetslokaler som ikke møter kravene til universell utforming. Mennesker med funksjonsnedsettelse har rett til likeverdig deltakelse på alle samfunnsarenaer. Det må være et mål at en person med funksjonsnedsettelse skal ha lik anledning til å tjenestegjøre som prest, klokker eller kirketjener, og også få dekket åndelig behov og delta i seremonier som foregår i kirkebygg. Komiteen påpeker derfor viktigheten av at kirkebygg oppgraderes i henhold til krav til universell utforming. (komité)
- Til sammen skal elevene bli godt kjent med bredden av religiøse og ikke-religiøse livssyn. Vi lever i et mer og mer globalisert samfunn. Kristendoms kunnskap og religionskunnskap er avgjørende for at barn og unge skal forstå den verden de lever i. Derfor er det viktig å ivareta menneskeverdet, læren om religion og de etiske perspektivene i skolen. (flertall, alle unntatt AP og SV)
- Det er positivt at elever som ønsker det, får tilbud om å delta på skolegudstjeneste så langt det er mulig, samtidig som elever som søker fritak, får et tilsvarende pedagogisk opplegg i skolens regi. (komité)
- Vil understreke behovet mennesker i militærtjeneste, under soning eller ved sykdom kan ha for tros- og livssynsbaserte tjenester ved at de ikke kan delta i tros- og livssynssamfunnens ordinære virksomhet. Så langt det er mulig, bør disse gis tilgang på tjenester i tråd med sin tro eller sitt livssyn. (flertall, alle unntatt Frp)
- Tros- og livssynsamfunnene historisk har løst behov som det offentlige ikke har klart å løse, og at de også i dag bidrar med samfunnsbyggende innsats. Tros- og livssynsamfunn utgjør en stor del av frivillig sektor i Norge. (komité)
- Grunnloven § 16 omtaler Den norske kirke som en lovforankret folkekirke, og komiteen mener det derfor ligger en særlig forpliktelse på staten til å understøtte denne som sådan. Som folkekirke representerer Den norske kirke en samfunnsinstitusjon som går ut over rollen som trossamfunn. Med snart tusen års historie som samlingspunkt og samfunnslim i by og bygder har folkekirken spilt en viktig rolle i menneskers liv gjennom generasjoner – og gjør det fortsatt – både i sorg og glede. (komité)
- kirkebyggene og kirkelig arbeid er innvevd i lokalsamfunn over hele landet. Kirken er til stede med kvalifisert personell i beredskap ved kriser og dødsfall, og kirkelig personell utfører sjelesorgs- og omsorgsarbeid i møte med ulike behov og målgrupper. Trosopplæring, som tidligere ble ivaretatt av skoleverket, ivaretas nå av Den norske kirke. Komiteen viser videre til at kirken også er en kulturinstitusjon og en kulturarena i bygder og byer med kirkebygget som viktig identitetsmarkør. (komité)
- hensynet til stabilitet, kontinuitet og forutsigbarhet tilsier at dagens finansieringsordning i hovedsak videreføres, særlig når dagens kirkelov bygges ned til en rammelovgivning, og at det også var klart kirkelig votum for dette i høringen (komité)
- støtter en videreføring av dagens finansieringsordning, men merker seg at samfunnsendringer kan kreve tilpasning på sikt. Flertallet mener eventuelle tilpasninger må skje over tid og sikre forutsigbarhet for DNK og de tros- og livssynssamfunnene som mottar støtte. (flertall, alle unntatt SP)

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd

Del II – Utdrag fra partienes programmer

Under er et utdrag fra de ulike stortingspartienes utkast til partiprogram og prinsippprogram som angår trosfeltet. For fullstendig innblikk i partienes program og politikk, se deres nettsider.

Arbeiderpartiet

Hovedtema

«De store oppgavene løser vi best sammen»

- vi får til mer sammen enn hver for oss
- et fellesskap som tar større ansvar
- trygt arbeid til alle
- gjøre velferdsstaten sterkere
- Norges klimamål skal nås
- Negative skadevirkninger av religion må begrenses, men lite omtale av positive sider av trossamfunns bidrag til samfunnet.

Partiprogram

Partiprogrammet er den konkrete politikken partiet går til valg på, og ønsker å gjennomføre. Utdrag hentet fra kapitlene «Integrering: stille opp og stille krav» og «Tro og livssyn: Et livssynsåpent samfunn med respekt for alle».

« (...)

Styrke midlene til lokale dialogtiltak mellom ulike tros- og livssynssamfunn.

(...))»

«Tro og livssyn:

Et livssynsåpent samfunn med respekt for alle

Arbeiderpartiet ønsker et livssynsåpent samfunn, hvor alle har respekt for og kunnskap om andres tro, livssyn eller ikke-tro.

Norge har en kristen og humanistisk arv, som vi tar med oss i møte med et stadig mer mangfoldig samfunn. Retten til å tro, skifte tro eller å ikke tro er en menneskerett. Utøvelse av religion er ikke bare en privatsak, men også et offentlig anliggende. Både finansiering av, kontroll med og innsyn i religiøse samfunn er viktige offentlige oppgaver.

Arbeiderpartiet anerkjenner tros- og livssynssamfunnenes betydning både for enkeltmennesker og for samfunnet. For mange mennesker utgjør tros- og livssynssamfunnene viktige fellesskap, de skaper tilhørighet og identitet. Gjennom sin tilstedeværelse over hele landet bidrar de til å bygge fellesskap og utvikle lokalsamfunn. Samtidig opplever mange troende hatkriminalitet. Sterke krefter forsøker å skape splittelse mellom mennesker både i Norge, Europa og resten av verden. Tros- og livssynssamfunnene spiller en sentral rolle i mange enkeltmenneskers liv, derfor er innsyn i og utsyn fra disse samfunnene også viktig for storsamfunnet.

På de fleste andre områder av samfunnet vårt stiller vi krav til demokrati, åpenhet og representasjon. Nå er det på tide å gjøre det samme overfor tros- og livssynssamfunnene.

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd

Kravene som stilles, skal ivareta trosfriheten og ikke gripe inn i tros- og livssynssamfunnenes teologi.

Arbeiderpartiet vil:

- Sikre tros- og livssynssamfunn forutsigbar finansiering.
- Ivareta Den norske kirkes særlige rolle som en levende og inkluderende folkekirke.
- Utarbeide og inngå en samfunnskontrakt med trossamfunn som mottar offentlig finansiering. Denne skal anerkjenne tros- og livssynssamfunnenes viktige rolle i samfunnet og bidra til at de sammen med det offentlige jobber aktivt for integrering, bedre likestilling og økt kunnskap om norske lover.
- Stille krav om at offentlige institusjoner som sykehus, sykehjem og fengsler tilrettelegger for at pasienter og innsatte får anledning til å utøve sin tro og sitt livssyn.
- Stille krav til personer som kommer til Norge for å praktisere som religiøse ledere, at de skal ha eller skaffe seg kunnskap om hvordan de skal utøve den religiøse rådgivningsrollen i møte med vold i nære relasjoner, eksilerfaringer og sentrale verdier i det norske samfunnet.
- Stille krav om full åpenhet om gaver og finansiering til trossamfunn.
- Kreve at organer som forvalter offentlig tilskudd på vegne av trossamfunn, er demokratisk valgt og har minst 40 prosent representasjon av hvert kjønn.
- Utrede om utenlandsk finansiering av trossamfunn kan forbys.
- Sikre barns medvirkning og selvbestemmelse i spørsmål om tro og livssyn.
- Kreve at personer som kommer til Norge for å praktisere som religiøse ledere, har eller skaffer seg kunnskap om norske lover, og om hvordan de skal utøve den religiøse rådgivningsrollen. Det kan handle om vold i nære relasjoner, ekteskapsinngåelse, skilsmisser, arveoppgjør, traumatiske erfaringer og sentrale verdier i det norske samfunnet.
- Kreve full åpenhet om finansiering av trossamfunn.»

Prinsippprogram

Arbeiderpartiets prinsippprogram er fra 1981. Det har vært varslet at et nytt skal lages, men en ny versjon er ikke kjent ennå. Utdrag fra kapittel om livssyn og tro fra 1981:

«Et samfunn med trosfrihet og toleranse

Arbeiderpartiet vil samle alle om sitt grunnsyn, på tvers av forskjeller i tro og livssyn.

Vi ønsker et samfunn med trosfrihet og toleranse - med samme respekt for dem som har og for dem som ikke har en religiøs tro. Det er et samfunnsansvar å sikre alle samfunnsborgere rett til å dyrke sin religion og gjøre denne retten reell.

Det overveiende flertall av det norske folket tilhører Den norske Kirke. Så lenge statskirkeordningen består, har staten et særlig ansvar for å sikre kirkens arbeidsmuligheter og livsvilkår.

Kristendommen er en vesentlig del av kulturarven i vårt land. De slekter som vokser opp, må få kunnskap om den gjennom skolens undervisning.

Skolens livssynsundervisning skal sette den enkelte i stand til selv å utvikle sitt livssyn.»

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd

Fremskrittspartiet - Frp

Hovedtema

«En enklere hverdag»

- Kutt i avgifter, fremfor skattelettelser
- Begrenset antall kvoteflyktninger, og vil ha nytt asylsystem
- Økt olje- og gassvirksomhet
- Redusere bistand
- Strengere straffer
- Bruke private for å redusere helsekøene
- Fjerne støtten til trossamfunn, men sikre tilskudd til kirkebygg med kulturhistorisk verdi

Handlingsprogram

Handlingsprogrammet er den konkrete politikken partiet går til valg på, og ønsker å gjennomføre. Utdrag hentet fra kapittelet «kultur og idrett».

«(...)

Fremskrittspartiet vil fjerne tilskuddsordningen for trossamfunn, men sikre tilskudd for å ivareta kirkebygg med kulturhistorisk verdi, samt lovpålagte oppgaver.

Frem til det er politisk flertall for å fjerne tilskuddsordningen for trossamfunn må det innføres tydelige økonomiske sanksjoner mot trossamfunn som driver med diskriminering. Utenlandsk finansiering av moskeer i Norge må forbys, da det er vel kjent at moskebygging for å øke egen innflytelse inngår i flere islamske nasjoners utenrikspolitikk.

(...»

«Vår felles kulturarv

Den norske kulturarven representerer store verdier og er med på å gi nasjonen og innbyggerne identitet og fellesskapsfølelse. Vår felles kultur- arv er representert gjennom kulturminner, eiendommer, bygninger, musikk, kunst, litteratur og språk.

Når staten krever undersøkelser for å lete etter kulturminner, og i de tilfellene der staten freder private eller offentlige kulturminner, skal staten også bære kostnaden ved dette.

Det settes av egne bevilgninger til riksantikvarens budsjettposter for å ivareta vedlikehold av kulturminner.

Vi vil arbeide for ordninger hvor staten kompenserer for merkostnader ved finansiering av forsikring, drift og vedlikehold av de bygg og steder det offentlige betrakter som kulturminner, fordi det er statens ulike pålegg som medfører økte kostnader. Det offentlige må også i større grad sikre private gjenstander og private samlinger som en del av vår viktige kulturarv.

Det er viktig å ivareta norsk kultur og kulturarv. Integrasjon av uttrykk fra andre kulturer bør foregå i et naturlig tempo og bør ikke være en offentlig oppgave. Norsk kultur lever i naturlig samspill med andre kulturer og trenger derfor ikke politisk vedtatte stimuli for å ta til seg nye impulser – de blir best tatt imot når de ikke blir forsert inn. Fremskrittspartiet vil:

- at der hvor staten freder privat eiendom, skal det gis kompensasjon
- at kulturminnesaker underlegges politisk behandling

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd

- at det økonomiske ansvaret for håndtering av fortids- minner pålegges staten
- arbeide for at midler fra opplysningsvesenets fond i større grad kanaliseres til kommunens kirker
- fjerne administrativ rett til å sende lokalt behandlet kulturminnesak til riksantikvaren etter politisk avgjørelse.
- styrke fartøyvern og bidra til at kystkulturen blir tatt vare på»

Prinsippprogram

Prinsippprogrammet beskriver de grunnleggende prinsippene for partiets politikk. Utdrag:

«Fremskrittspartiet forsvarer retten til selv å velge livssyn eller religion, og å organisere sitt liv i samsvar med dette, og vil arbeide mot diskriminering på religiøst grunnlag. Vi aksepterer imidlertid ikke at lovbrudd, tvang, vold eller trussel mot rikets sikkerhet, eller mot enkelt personer, begrunnes med tro eller religionsfrihet.

Partiets medlemmer stilles fritt i spørsmål av religiøs og livssynsmessig karakter som ikke entydig dekkes av partiprogrammet, herunder spørsmål om adopsjonsmuligheter for homofile, ekteskapslovens innretning og assistert befruktning.

Fremskrittspartiet ser på den kristne kulturarven, vestlige verdier, og skillet mellom religion og politikk som grunnleggende verdier i det norske samfunnet. Religionsfrihet er en grunnleggende rettighet for den enkelte.

Alle trossamfunn bør være uavhengige og selv råde over sin arbeidsform, økonomi, organisasjonsform og forkynnelse, forutsatt at det ikke medfører krenkelse eller overgrep mot medmennesker eller oppfordring til handlinger som bryter med norsk lov og regelverk. Både samfunnet, kirken og staten er best tjent med et skille mellom kirke og stat, da en politisk styrt kirke mister sin nødvendige legitimitet.»

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd

Høyre

Hovedtema

«Vi tror på Norge»

- Skape mer og inkludere flere
- Redusere utslipp og øke verdiskapning
- Gode velferdstjenester skal komme alle til gode
- En kunnskapsskole som løfter alle elever
- Trygghet i hverdagen med et effektivt og moderne politi
- Økt kontroll med trossamfunn nødvendig, men vil samtidig sikre muligheten til religionsutøvelse, og tilgang på bryllup, gravferd, konfirmasjon og dåp i hele landet.

Stortingsvalgprogram

Stortingsvalgprogrammet er den konkrete politikken partiet går til valg på, og ønsker å gjennomføre. Utdrag hentet fra kapittel «kultur, idrett og frivillighet»:

«(...)

Tro og livssyn

Religions- og trosfrihet er en grunnleggende menneskerettighet og en forutsetning for et fritt samfunn. Et godt samfunn har plass for hele mennesket, med den religiøse identiteten og det livssynet hver enkelt har. Høyre mener det er viktig å sikre muligheten til religionsutøvelse, samtidig som det er viktig å respektere og sikre sekulær og humanistisk, ikke-religiøs utøvelse ut fra den enkeltes tro og ønske.

Norge som nasjon og samfunn har en klar historisk tilknytning til den evangelisk-lutherske kristne tradisjonen. De senere tiårene har Norge blitt mer sekulært, og færre besøker kirken. Allikevel kan ikke kirkens kulturelle betydning, også for ikke-troende, underdrives. Institusjoner som bryllup, gravferd, konfirmasjon og dåp praktiseres av mange, og for Høyre er det viktig å sikre at dette er tilgjengelig for hele befolkningen, i hele landet.

Høyre vil:

- sikre retten til å tro eller ikke tro på det man vil
- sikre ytringsfriheten for både religiøse og religionskritiske ytringer
- forby utenlandsk finansiering av trossamfunn i Norge
- vurdere retningslinjer for en etisk og verdig gravferdspolitikk
- videreføre og vurdere styrking av finansieringsordningene for eldre verneverdige kirkebygg, herunder middelalderkirker
- innføre forbud mot konverteringsterapi
- ta vare på Norges forankring i en kristen-humanistisk kulturarv og verditradisjon
- opprettholde Den Norske Kirke som folkekirke og kulturbærer i det norske samfunnet

(...))»

Prinsippprogram

Prinsippprogrammet beskriver de grunnleggende prinsippene for partiets politikk.

Prinsippprogrammet ble sist vedtatt i 2019. Utdrag hentet fra kap. 1 Høyres prinsipper, kap 2 sosial bærekraft og kap 4 kulturell bærekraft:

«(...)

Konservativt verdigrunnlag

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd

Høyres politikk bygger på en kristen og humanistisk kulturarv. Alle mennesker er født forskjellige, men med samme ukrenkelige egenverdi. Mennesket er politikkenes hovedmål. Høyre mener at et godt samfunn bygges på tillit til og respekt for enkeltmennesket. Samfunnet er til for å styrke enkeltmennesket. Hver enkelt skal ha størst mulig frihet til og ansvar for å forme sitt eget liv og sin egen fremtid, basert på respekt for andre og for fellesskapet.

Samfunnet er mer enn staten. Det består av små og store fellesskap, fra familie og lokalsamfunn til nasjonale og internasjonale fellesskap. Høyre mener at samfunnet bør skapes og utvikles nedenfra, basert på frihet, ansvar og muligheter for enkeltmenneskene, familiene, bedriftene, frivillige organisasjoner og lokalmiljøet. Et bærekraftig samfunn med sterke fellesskap krever gradvise, men kontinuerlige forandringer nettopp for å håndtere en verden i endring. Høyres grunnsyn er at samfunnet bør utvikles gradvis, for å bevare grunnleggende verdier.»

(...)

Høyres politikk springer ut fra et liberalkonservativt grunnsyn, der enkeltmennesker skal ha frihet til å tro, mene og leve i tråd med egen overbevisning. Staten må legge til rette for denne friheten, og ikke regulere private forhold mer enn nødvendig. Det kulturelle og religiøse mangfoldet i samfunnet er en naturlig følge av disse frihetsverdiene.

(...)

Staten skal ikke ha en religion. Av historiske grunner er likevel Den norske kirke i en særstilling blant tros- og livssynssamfunn.

(...))»

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd

Kristelig folkeparti – KrF

Hovedtema

«Sammen for et varmere samfunn»

- Mer valgfrihet for familiene
- Radikal klimapolitikk for å møte klimakrisen
- Bistand og utvikling
- Inkludering i arbeidslivet
- Eldreomsorg
- Livssynsåpent samfunn som legger vekt på den kristne kulturarven og vil sikre Den norske kirkes særlige stilling

Program

Programmet er den konkrete politikken partiet går til valg på, og ønsker å gjennomføre.

Utdrag hentet fra kapittel 6 En skole som ser den enkelte elev, kapittel 16 Et forankret og livssynsåpent samfunn.

«(...)

Skolen skal fortsatt bygge på grunnleggende verdier i vår kristne og humanistiske kulturarv.

(...)»

«(...)

Ha et verdiløft i skolen som er i tråd med skolens formålsparagraf og menneskerettigheter som sikrer eleven kunnskap om kristen kulturarv og tradisjon. Eleven skal gjennom KRLE-faget og en livssynsåpen skole sikres kunnskap om religionsfrihet og religionenes plass i samfunnet. (...)»

«16. Et forankret og livssynsåpent samfunn

Det moderne Norge er formet av en sterk kristen kulturarv, samtidig som samfunnet i dag preges av et stadig større tros- og livssynsmangfold. Tro, religiøs praksis og tradisjoner har stor betydning for enkeltmennesker, samtidig som tros- og livssynssamfunnene har en samfunnsskapende kraft.

Kristelig Folkeparti vil:

- Hegne om den kristne og humanistiske arven som samfunnets verdigrunnlag.
- Bygge et livssynsåpent samfunn med rom for menneskers tro.
- Beskytte den enkeltes tros- og livssynsfrihet, og respektere de ulike tros- og livssynssamfunnenes egenart og rett til selvbestemmelse.

Et samfunn forankret i en kristen kulturarv

Den kristne kulturarven har gitt oss idealer som likeverd, frihet, ansvar for seg selv og for hverandre og respekt for naturen. Kristendommen har vært, og er, avgjørende for utviklingen av menneskerettighetene, demokratiet og velferdssamfunnet. Vår kristne kulturarv har formet holdninger, verdier og normer som er rådende i dagens samfunn. Kirkebygg utgjør en vesentlig del av Norges nasjonale kulturarv og har stor betydning som kontinuitetsbærere i lokalsamfunn over hele landet. Den norske kirke skal som Norges folkekirke fortsatt ha en særstilling i det norske samfunnet.

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd

Kristelig Folkeparti vil:

- Hegne om den kristne og humanistiske arven som samfunnets verdigrunnlag, slik det er formulert i Grunnlovens § 2.
- Sørge for at nye generasjoner får kunnskap og erfaring med kristendommens innhold og tradisjoner. Gi alle elever mulighet til å delta på skolegudstjenester.
- Styrke innsatsen for bevaring og vedlikehold av kulturhistorisk viktige kirkebygg.
- Opprettholde søndagen som en annerledesdag og beholde de kristne helligdagene som en del av samfunnets felles rytme.
- Sikre finansiering av tusenårsjubileene for innføringen av kristenretten på Moster i 2024 og slaget på Stiklestad i 2030, og etablere et nasjonalt og tverrfaglig forskningsprogram frem mot de nasjonale jubileene.
- Styrke pilegrimssatsingen i Norge i tråd med tidligere vedtatt nasjonal strategi.

Et samfunn med rom for tro og livssyn

Tro og religiøs praksis er en naturlig del av samfunnet. Mennesket er meningssøkende, og nærmere 85 prosent av befolkningen er medlem av et tros- og livssynssamfunn. Tros- og livssynssamfunn er viktige fellesskapsarenaer, de bidrar til å løse sosiale utfordringer og er viktige kulturbærere. Vi må legge til rette for et livssynsåpent samfunn som tar menneskers åndelige behov på alvor. Tros- og livssynspraksis må kunne utfolde seg i det offentlige rom, og tros- og livssynssamfunnene må være partnere i utviklingen av velferdssamfunnet.

Kristelig Folkeparti vil:

- Føre en aktivt støttende tros- og livssynspolitik med gode finansieringsordninger som likebehandler alle tros- og livssynssamfunn.
- Nekte finansiering av trossamfunn fra stater som selv ikke har trosfrihet i praksis.
- Sikre Den norske kirkes særlige stilling som landsdekkende og demokratisk folkekirke gjennom lovgivningen og forutsigbare finansieringsordninger. Den norske kirke skal ha ressurser til sitt oppdrag over hele landet og overfor mennesker i alle livssituasjoner.
- Opprettholde tilskuddsordningen til private kirkebygg og andre gudshus og vurdere om bevilgningene til ordningen er tilstrekkelige.
- Sørge for tilstrekkelig finansiering til at Den norske kirke og andre tros- og livssynssamfunn kan tilby trosopplæring til sine barn og unge.
- Gi pasienter og eldre i institusjoner, personell i forsvaret og mennesker under kriminalomsorgen god livssynsbetjening og muligheter for samtaler om åndelige og eksistensielle spørsmål.
- Ha økt aksept for tro og livssyn i kriminalomsorgen, forsvaret, helsetjenesten og eldreomsorgen gjennom å sikre at alle får mat som er akseptabel for religiøse minoriteter, rett til å praktisere sin tro eller sitt livssyn og rett til samtaler med representanter for sitt tros- og livssyn.
- Arbeide for et kompetanseløft om tro og troens betydning i menneskers liv for ansatte i velferdstjenestene som møter mennesker i sårbare livssituasjoner.
- Sikre retten til å uttrykke tro gjennom bruk av religiøse symboler, smykker og plagg i det offentlige så lenge dette ikke er til hinder for læring, deltakelse og utførelse av arbeidsoppgaver.
- Gjennomføre et økonomisk forpliktende løft for diakoni, sosialt arbeid og integreringsarbeid i regi av tros- og livssynssamfunnene, og stimulere til økt samarbeid mellom tros- og livssynssamfunnene og kommunene for å løse sosiale utfordringer.
- Videreføre ordningen med vigsel i regi av tros- og livssynssamfunn.
- Understøtte det brede religiondialogiske arbeidet i Norge.

Styrket trosfrihet

Tros- og livssynsfriheten er en grunnleggende menneskerettighet og en forutsetning for

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd

et fritt samfunn. Statens fremste oppgave i tros- og livssynspolitikken er å sikre og beskytte tros- og livssynsfriheten. Vi må tolerere at tros- og livssynsamfunnene og deres medlemmer har verdier og normer som skiller seg fra storsamfunnets. En sentral del av tros- og livssynsfriheten er også retten til å skifte tro, bryte med sitt tros- og livssynsamfunn og ha frihet fra negativ sosial kontroll. Alle tros- og livssynssamfunn må følge norsk lov og menneskerettighetene.

Kristelig Folkeparti vil:

- Beskytte den enkeltes frihet til selv å velge sin tro og livssyn.
- Sikre alle tros- og livssynssamfunns rett til å bestemme i lære- og ordningsspørsmål og ansettelse.
- Anerkjenn barns trosfrihet og rett til å tilhøre og være medlem av et tros- eller livssynssamfunn.
- Sikre retten til å skifte religiøs tro og gi beskyttelse til mennesker som risikerer forfølgelse etter konvertering. Kompetansen om tro og konvertering må økes i utlendingsforvaltningen.
- Gi hjelp, støtte og samtaletilbud til mennesker som går eller har gått gjennom vanskelige religiøse bruddprosesser.»

Prinsippprogram

Partiet har ikke et prinsippprogram, men forklarer sitt verdigrunnlag i formålsparagrafen.

«KrFs formål er å fremme en kristendemokratisk politikk bygget på det kristne menneskesynet, nestekjærligheten og forvalteransvaret. KrFs verdigrunnlag er hentet fra Bibelen, den kristne kulturarven og grunnleggende menneskerettigheter.»

Miljøpartiet de grønne – MDG

Hovedtema

- Enklere, grønn hverdag
- Grønne jobber og kretsløpsøkonomi
- Omfordeling
- Ut av oljealderen
- Mer internasjonalt samarbeid
- Vil støtte et livssynsmangfoldig samfunn med fullstendig likebehandling, samtidig fjerne trossamfunnenes vigselfrett og at kommunene skal overta gravferdsmyndigheten.

Partiprogram

Partiprogrammet er den konkrete politikken partiet går til valg på, og ønsker å gjennomføre. Utdrag hentet fra kapittel 62 «Religion og livssyn». Forslag til landsmøtet.

«RELIGION OG LIVSSYN

Trosfrihet er grunnleggende i et mangfoldig og liberalt demokrati. Uansett religion eller livssyn bør alle sikres mulighet til å motta åndelige eller eksistensielle samtaler i livskriser og markere livets faser i egnede lokaler. Tros- og livssynssamfunn er dessuten viktige samfunnsinstitusjoner og kulturbærere. Både religiøse og ikke-religiøse livssynssamfunn har en naturlig plass i den offentlige samtalen. Mange tros- og livssynssamfunn er sentrale i opplæring og utøvelse av musikk, samt ivaretagelse av unik materiell og ikke-materiell kulturarv. Vi vil føre en politikk for at slike verdier kan bevares og utvikles.

Et økende mangfold av religioner og livssyn setter nye spørsmål på agendaen. Som samfunn må vi ta stilling til nye utfordringer knyttet til enkeltmenneskets rett til å utøve sitt livssyn og religionens plass i det offentlige rom. Vi i De Grønne vil bekjempe diskriminering på bakgrunn av livssyn og føre en livssynspolitik som gir både troende og ikke-troende rom til å utøve sin livssynspraksis. Aktiv livssynsdebatt er en del av et åpent og demokratisk samfunn. En slik debatt forutsetter et sterkt vern av ytringsfriheten, både for kritikk og forsvar av ulike livssyn.

De Grønne vil:

1. Likebehandle alle tros- og livssynssamfunn, og jobbe for og støtte et livssynsmangfoldig samfunn.
2. Sikre vern mot diskriminering på bakgrunn av livssynstilhørighet og kulturell tilhørighet, og iverksette tiltak for å avdekke og motarbeide systematisk diskriminering på grunn av religion eller livssynstilhørighet.
3. Jobbe for stabile rammebetingelser for trossamfunnenes virksomhet.
4. Arbeide for en livssynsnøytral ekteskapslov.
5. Skille religiøse seremonier fra juridisk vigsel og avvikle tros- og livssynssamfunns vigselfrett.
6. Reetablere en særlig støtteordning for musikk- og kulturpraksis i tros- og livssynssamfunn etter modell av Kulturrådets støtteordning for kirkemusikk.
7. Legge til rette for at eldre og syke i institusjoner kan få sjelesørgere fra den tros- eller livssynsretningen de måtte ønske.
8. Erstatte faget KRLE med faget FRED (filosofi, religion, etikk og dialog) som et inkluderende og mangfoldig religions- og livssynsfag i norsk skole.

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd

9. Gi kommunene ansvaret for organisering av gravplasser og arbeide for flere gravplasser tilpasset alle livssyn.
10. Videreføre statlig tilskudd til drift av KAs nasjonale kirkebyggdatabase og finansiere utvidelse av denne til å omfatte religiøse bygg og gravplasser tilhørende alle tros- og livssynssamfunn i Norge.
11. Legge til rette for etablering av flere livssynsfleksible seremonirom.
12. Sikre økonomisk støtte til organisasjoner som arbeider for å styrke kvinner og skeives rettigheter innenfor tros- og livssynsamfunn.»

Prinsippprogram

Prinsippprogrammet beskriver de grunnleggende prinsippene for partiets politikk. Utdrag er hentet fra Kapittel 4 Et mangfoldig og inkluderende samfunn:

«Mangfold er verdifullt, men kan også utfordre oss. Kulturell, religiøs, språklig og kroppslig variasjon kan gjøre oss mer robuste og kreative som fellesskap, gitt at vi møter hverandre med åpenhet, respekt og toleranse. Kultur, tradisjon og religion må samtidig aldri forstås som en unnskyldning for å utøve diskriminering, bryte menneskerettighetene eller undergrave demokratiet. Ingen samfunn eller kulturer er uforanderlige eller entydige. Alle har potensial for positiv utvikling.»

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd

Rødt

Hovedtema

«Kampen mot forskjells-Norge er den aller viktigste»

- Kamp mot klasseskiller og geografisk sentralisering
- Økt skattenivå, 6-timersdag og «demokratisk styring» av bedrifter
- Flytte makten fra arbeidsgivere til arbeidsfolk
- Profittfri velferd, offentlig kontroll
- Skolen og barnehagen skal ha religionsfri formålsparagraf
- Staten skal være adskilt fra alle trossamfunn, disse må behandles på lik linje med andre frivillige organisasjoner som søker støtte

Stortingsvalgprogram

Arbeidsprogrammet er den konkrete politikken partiet går til valg på, og ønsker å gjennomføre. Utdrag hentet fra kapittel 6 «Barnehage», 7 «skole» og 25 «Folkestyre og ytringsfrihet». Forslag til landsmøtet.

(...)

«Barnehagen skal ha en religionsfri formålsparagraf»

(...)

«Skolen skal ha en religionsfri formålsparagraf, som må avspeiles i undervisningen.»

(...)

«Økt religion- og livssynsfrihet

- a. At den norske staten skal være adskilt fra alle trossamfunn. Tros- og livssynssamfunn må behandles på lik linje med andre frivillige organisasjoner som søker støtte til sin virksomhet.
- b. Ha et filosofi-, livssyns- og religionsfag som ikke favoriserer noen trosretninger.

Prinsippprogram

Prinsippprogrammet beskriver de grunnleggende prinsippene for partiets politikk. Prinsippprogrammet ble sist vedtatt i 2019.»

(...)

«Rødt mener at ytringsfrihet, organisasjonsfrihet, frie valg, frie medier, streikerett, religionsfrihet og uavhengige domstoler som garanterer rettssikkerheten for det enkelte individ, er grunnleggende for et sosialistisk samfunn.»

(...)

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd

Senterpartiet – SP

Hovedtema:

«Vi tror på *hele* Norge»

- bygge samfunnet nedenfra
- kristen humanistisk arv
- utjamning av ressurser
- levende folkestyre, desentralisert makt, kapital og bosetting
- balanse offentlig/privat eierskap
- fred mellom nasjoner
- Den norske kirke har en særlig posisjon i lokalsamfunnet. Vilje til statlig styring på områder der kirken selv har styringsretten.

Prinsipp- og handlingsprogram

Senterpartiet har et kombinert prinsipp- og handlingsprogram uten markert skille mellom de to. Prinsipp- og handlingsprogrammet viser de grunnleggende prinsippene for partiet, og politikken partiet går til valg på. Utdrag hentet fra «Kultur og frivillighet: Frivillighet bygger levende lokalsamfunn»:

«Alt for mange fredede og verneverdige kirker i Norge forfaller. Staten må i sterkere grad hjelpe kommunene og andre kirkeiere med kirkevedlikeholdet.»

«Sikre midler til pilegrimsleder og gamle ferdselsveier.»

«Arbeide for en statlig finansiering av en nasjonal verneplan for gravplasser og en tilskuddsordning for bevaring av viktige kulturminner på gravplassene.»

«Opprette et Kirkelig kulturminnefond for økt statlig medvirkning til vedlikehold kulturhistorisk viktige kirker.»

«Livssyn og kirke

Landet vårt er hjem for borgere med røtter i ulike kulturer, med flere ulike religioner og livssyn. Dette gjør Norge til et rikere samfunn. Tros- og livssynsfrihet er en grunnleggende rettighet og en viktig dimensjon i mange menneskers liv. Dette skal understøttes av en politikk som ivaretar ulike tros- og livssynssamfunn sine muligheter til å utøve sin tro.

I tillegg til å være et trossamfunn er Den norske kirke også en viktig tradisjons- og kulturbærer for lokalsamfunn i hele landet.

Senterpartiet mener at staten fortsatt skal føre en aktivt støttende tros- og livssynspolitik. Vi mener at det i et mangfoldig samfunn som vårt er nødvendig med en stat som likebehandler alle innbyggere, og bidrar til å gjøre retten til tros- og livssynsutøvelse reell. Mangfoldet av trosretninger og livssyn i befolkningen må reflekteres i politisk, økonomisk, juridisk og institusjonell likebehandling av tros- og livssynssamfunn.

Senterpartiet vil:

- Sikre økonomisk likebehandling, med et minstekrav til antall medlemmer, og ikke-diskriminering av alle tros- og livssynssamfunn.

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd

- Stille krav om representasjon av begge kjønn i styringsorganer i tros- og livssynssamfunn som mottar offentlig støtte.
- Stille krav om at representanter i styringsorganer som forvalter statlig støtte hos tros- og livssamfunn, er demokratisk valgt.
- Sikre at offentlig støtte til tros- og livssynssamfunn skal brukes i Norge og i samsvar med norsk lov.
- Støtte restriksjoner når det gjelder finansiering av trossamfunn fra utlandet.
- Stille krav til personer som kommer til Norge for å praktisere som religiøse ledere, om at de skal ha eller skaffe seg kunnskap om sentrale verdier i det norske samfunnet og den religiøse rådgivningsrollen.
- Bekjempe antisemittisme og muslimfiendtlighet.
- Bekjempe negativ sosial kontroll og forby konverteringsterapi/homoterapi.
- Beholde sognet som grunnleggende enhet i Den norske kirke med status som selvstendig rettssubjekt.
- Sikre Den norske kirke forutsigbare økonomiske rammebetingelser som ivaretar lokal tilstedeværelse.
- Videreføre den finansielle ansvarsdelingen mellom staten og kommunene når det gjelder Den norske kirke og videreføre lokalsamfunnets ansvar for kirkebygg og gravplasser.
- Opprettholde begge lokalkirkelige organer; de kirkelige fellesrådene og menighetsrådene, men tydeliggjøre arbeidsfordelingen mellom dem. Menighetsrådenes innflytelse bør styrkes.
- At kirkelige valg holdes samtidig med offentlige valg og i umiddelbar nærhet til de ordinære valglokalene.
- Videreføre adgangen til å avholde skolegudstjenester. Deltakelse må være frivillig.
- Bidra til det internasjonale arbeidet for å styrke trosfriheten.»

Sosialistisk Venstreparti – SV

Hovedtema:

«Et samfunn for de mange – ikke for de få»

- Mer nærhet-mer demokrati (folks avmakt, lokalt, nærhet, mot sentralisering og pengemakt)
- Miljø, fordeling, folkelig engasjement
- Yte etter evne, få etter behov
- Rettferdig løsning på klimakrisa, bedre fordeling og arbeid til alle
- Religion er en privatsak som må kontrolleres og begrenses. Grunnlovsbestemmelsen skal fjernes.

Arbeidsprogram

Arbeidsprogrammet er den konkrete politikken partiet går til valg på, og ønsker å gjennomføre. Utdrag hentet fra kapittel «oppvekst og kunnskap» og «Kultur og frivillighet».

«Innføre et felles, mangfoldig og sekulært religions- og livssynsfag i skolen.»

(...)

«Religion og livssyn

Alle menneske har krav på reell religions- og meningsfridom. Verken staten eller offentlege institusjonar bør ta stilling i trus- og livssynsspørsmål, men bidra til at alle innbyggjarar skal stå fritt til å velje livssyn og religiøs praksis. Religion eller livssyn representerer for mange ein viktig del av livet.

Religionsfridom inneber også at ingen skal bli utsett for religiøs kontroll og tvang. Den einskilde sin religionsfridom skal ikkje krenke andres rettar. Den viktigaste kampen for frigjering skjer nedanfrå, og SV støttar opp om feministiske, kvinnefrigjerande og skeive initiativ i alle trus- og livssynssamfunn.

Ein sekulær stat må leggje rammene for eit mangfoldig og livssynssope samfunn, der både religiøse og sekulære syn er nærverande og synlege i samfunnet og i samfunnsdebatten.

SV vil:

- Likebehandle ulike trus- og livssynspraksisar. Staten må ikkje utsetje nokon for diskriminering eller forskjellsbehandling på bakgrunn av sin religion eller livssyn. Staten må tilstrebe same grad av støtte til ulike trus- og livssynssamfunn.
- Stille krav til trus- og livssynssamfunn som mottek statleg støtte ut i frå sentrale fellesverdiar som demokrati og menneskerettar, likestilling og ikkje-diskriminering.
- Trus- og livssynssamfunn som nyttar seg av unntakstilgangen i likestillingslova får redusert statsstøtta.
- At statsstøtta skal bli kutta dersom eit trus- eller livssynssamfunn bidreg til å spreie ekstremisme eller oppmodar til alvorleg sosial kontroll.
- Gje økonomisk hjelp mot diskriminerande praksisar gjennom å støtte eit mangfold av organisasjonar som arbeider for å styrke rettane til kvinner og LHBT-befolkninga innanfor trus- og livssynssamfunna.
- Hindre at nokon blir rekna for å høyre til eit trus- og livssynssamfunn utan å ha meldt seg inn.

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd

- Tilby utdanning av leiarar i trus- og livssynssamfunn i Noreg for å bidra til at sentrale fellesverdier som demokrati, likestilling og menneskerettar får ein naturleg plass i alle trus- og livssynssamfunn.
- Endre Grunnlova slik at paragrafar som viser til ein særskild religion eller livssyn blir endra eller fjerna.
- Støtte organisasjonar som gjev hjelp til menneske som bryt ut av trus- og livssynssamfunn.
- At alle innbyggjarar har tilgang på livssynsnøytrale seremonirom.»

Prinsippprogram

Prinsippprogrammet beskriver de grunnleggende prinsippene for partiets politikk.

Prinsippprogrammet ble sist vedtatt i 2023. Utdrag fra kapittel «Staten».

(...)

«Staten bør være sekulær og livssynsnøytral.»

(...)

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd

Venstre

Hovedtema

«Frihet og muligheter for alle»

- Frihet i hverdagen
- Skape forutsetninger for at alle kan leve liv på sine egne premisser gjennom utdanning, gründerskap og familieliv.
- Klimakamp er viktigste og største utfordring.
- Mer, ikke mindre internasjonalt samarbeid.
- Skille religion fra staten, og medlemmene må i større grad finansiere trossamfunn.

Stortingsvalgprogram

Stortingsvalgprogrammet er den konkrete politikken partiet går til valg på, og ønsker å gjennomføre. Utdrag hentet under overskriftene «Et åpent og demokratisk samfunn med plass til alle», «kultur og frihet skal være for alle» og «Mer frihet og kvalitet i opplæring».

« (...)

Vi vil fjerne kravet om at femti prosent av tiden i grunnskolens religionsfag må brukes på kristendom. Staten skal ikke favorisere noen livssyn foran andre.

(...)

Kirkene er bærere av historie og tradisjon, tilhørighet og identitet, og derfor må vi ta vare på dem. Vi vil etablere et eget vedlikeholdsfond innen 2030 for å sette i stand verneverdige og fredete kulturbygg av nasjonal verdi.

(...)

I dag får ulike tros- og livssynssamfunn ulik finansiell støtte fra staten. Vi mener at alle individers valg av tro- og livssyn er likeverdig og vil derfor også likestille støtten. Respekt for menneskerettigheter må stilles som krav for å motta offentlig støtte. Trossamfunn må i større grad finansieres av medlemmene.

Vi mener religion skal skilles fra politikk. Derfor vil vi fullføre skillet mellom kirke og stat.»

Prinsippprogram

Prinsippprogrammet beskriver de grunnleggende prinsippene for partiets politikk.

Prinsippprogrammet ble sist vedtatt i 2020:

«(...)

Venstre vil ha et samfunn med frihet til å tro, tenke og handle, og der alle har lik rett og mulighet til innflytelse, og til å nå enhver offentlig posisjon i samfunnet.

(...)

«Livssynsåpne samfunn

Tro og livssyn er dypt personlig, og samfunnet skal sikre og ivareta full trosfrihet. Staten og andre offentlige institusjoner skal være upartiske og ikke knyttes til en bestemt religion»

Del III – Statistikk om Den norske kirke 2022

Denne tabellen er ment som en hjelp til å kommunisere Den norske kirkes størrelse i samfunnet på en enkel måte. Tabellen begrenser seg til de såkalte «folkekirkeparameterne» som politikere ofte legger vekt på når de vurderer kirkens samfunnsbidrag. Dette dreier seg om tallstørrelser på medlemmer og deltakere i kirkelige handlinger. Dette gir ikke et fullstendig bilde av kirkens virksomhet, men kan hjelpe i dialog med politikere.

Merk! 15. mars 2024 kommer oppdatert statistikk for 2023. Da vil denne tabellen bli oppdatert.

Hva	2022	Hvordan det kan skrives	Hvordan det kan omtales
Medlemmer og tilhørige i Den norske kirke	3 500 438	3,5 millioner medlemmer	Den norske kirke er Norges største medlemsorganisasjon og desidert største trossamfunn.
Medlemmer som andel av befolkningen	63,7 %	64 % av befolkningen er medlemmer i Den norske kirke	Den norske kirke er en viktig del av det norske velferdssamfunnet. En stor majoritet er medlemmer i kirken.
Antall døpte	28 577	Rundt 30 000 blir døpt hvert år	Dåp er en viktig feiring i mange familier, og rundt 30 000 døpes i Den norske kirke hvert år.
Andel døpte av antall fødte	55,4 %	Over halvparten av alle barn blir døpt i Den norske kirke	Over halvparten av alle fødte blir døpt. Det forteller at dåp både er en viktig tradisjon og at kirken er en viktig del av lokalsamfunnet.
Antall konfirmerte	32 716	Rundt 33 000 blir konfirmert hvert år	Konfirmasjonstiden er for mange en viktig del av det å vokse opp i Norge. Sammen med 33 000 andre går ungdommer til konfirmasjonsundervisning, drar på leir og blir konfirmert og feirer med familien.
Andel konfirmerte av 15-åringer	49,8 %	Annenhver konfirmerer seg i kirken	Gjennom alle tider har konfirmasjonen vært en del av det å vokse opp i Norge, enten man velger å bli konfirmert eller ikke. Halvparten av ungdommene velger å bli konfirmert i Den norske kirke.
Kirkelige vigsler	7394	Over 7000 par gifter seg i Den norske kirke hvert år	Over 7000 par gifter seg i Den norske kirke hvert år.

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd

Antall gudstjenester	58 584	Nærmere 60 000 gudstjenester i året, over hele landet.	Den norske kirke er landets største arrangør. Med nesten 60 000 gudstjenester skaper kirken rom for tro, kultur, tradisjon og musikk.
Gjennomsnittlig antall deltakere per gudstjeneste	72,9	Gjennomsnittsgudstjenesten har over 70 deltakere.	

Kilde: SSB

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd

Del IV – Relevante kilder

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om trossamfunnsloven

<https://www.stortinget.no/globalassets/pdf/innstillinger/stortinget/2019-2020/inns-201920-208l.pdf>

SSB-statistikk om Den norske kirke

https://www.ssb.no/kultur-og-fritid/statistikker/kirke_kostr/aar

Arbeiderpartiet

AP 1885-2021, herunder prinsippprogram 1981 - <https://www.arbeiderpartiet.no/om/historien-om-arbeiderpartiet/historiske-partiprogrammer/>

AP program 2021-2025 - <https://www.arbeiderpartiet.no/om/program/>

FRP

Frps prinsipp- og handlingsprogram 2021-2025: <https://www.frp.no/files/Partiprogram/2021-2025/Partiprogram-2021-2025.pdf>

Høyre

Høyres partiprogram 2021-2025: <https://hoyre.no/politikk/partiprogram/>

Høyres prinsippprogram, vedtatt i 2019: <https://hoyre.no/arkiv/hoyre-har-vedtatt-nytt-prinsippprogram/>

KRF

KrFs program 2021-2025: <https://krf.no/politikk/politisk-program/>

MDG

MDGs partiprogram 2021-2025:

https://www.mdg.no/viktige_dokumenter_partiprogram_2021-2025

MDGs prinsippprogram: https://www.mdg.no/partiprogram_og_dybdinformasjon

Rødt

Rødts arbeidsprogram 2021-2025: <https://roedt.no/arbeidsprogram>

Rødts prinsippprogram vedtatt i 2019: <https://roedt.no/prinsippprogram>

Senterpartiet

Senterpartiets programutkast 2021-2025: <https://www.senterpartiet.no/politikk/vedtatt-politikk/program/program>

Sosialistisk Venstreparti

SVs program 2021-2025: <https://www.sv.no/politikken/arbeidsprogram/>

SVs prinsippprogram 2023-2027: <https://www.sv.no/politikken/prinsippprogram/>

Venstre

Venstres politiske program 2021-2025:

https://www.venstre.no/assets/Venstres_Stortingsvalgprogram_2021-2025.pdf

Venstres prinsippprogram, vedtatt i 2020: <https://www.venstre.no/politikk/prinsippprogram/>